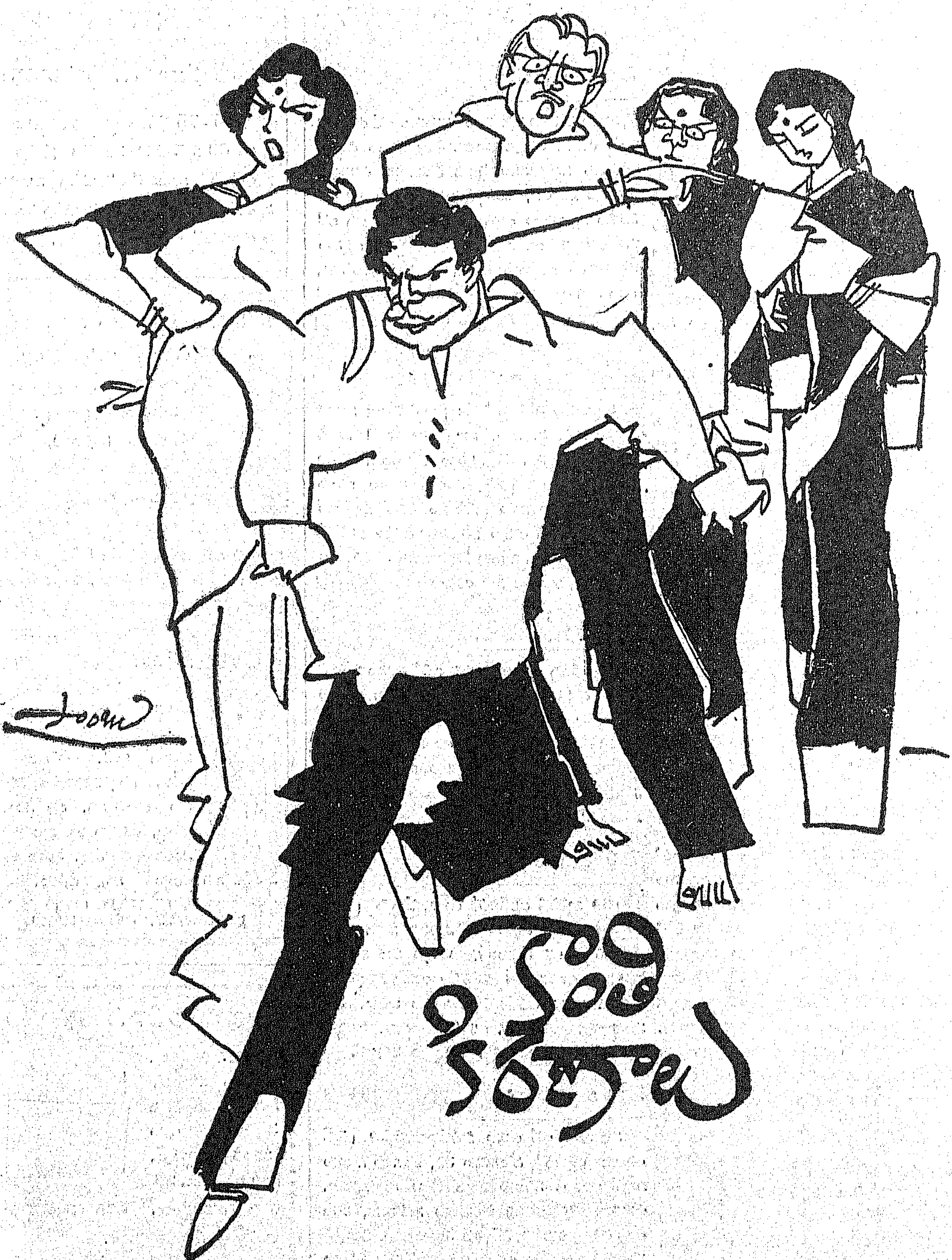

కాంతి కిరణాలు

- కప్పగంతుల మల్లికార్జునరావు

"మేడమ్!"

ప్రొద్దుటి పూట ఆ పిలుపు విస్రాంత వాతావరణాన్ని భగ్నం చేసింది. ఏదో పులకింత, సంతోషం! అయినా, ఆమె వెనక్కి తిరగలేదు. ఆ పిలుపు వచ్చిన దిక్కుకు చూడలేదు.

"ఈ సారి ఏమైనా సరే మీ చేత అవునో కాదో అనిపించుకోవాలి. అంత పని మీకున్న పనులు, మేడమ్!"

(నిజంగా వదులుకోపోతే ఎంత బాగుండు! గట్టిగా దగ్గరికి లాక్కొని 'నువ్వు నా దానివి' అంటే ఎంత హాయి!)

"మిమ్మల్ని చాలా రోజులుగా వెంట పడుతున్నాను, మేడమ్. నన్ను పెళ్ళి చేసుకోరాదూ? ప్రేమించ కూడదా?"

(ప్రేమిస్తున్నాను. ఎప్పుడూ ప్రేమిస్తాను. కానీ పెళ్ళి చేసుకోలేనని చెప్పలేను. అయినా, చేసుకొంటానని చెప్పగల ధైర్యం లేని మూగదాన్ని. ఏం చేయను?)

"నేను నిరుపేదను. చేస్తున్నది చిరు గుమాస్తా ఉద్యోగం. పెద్ద సంసార భారం నా నెత్తిన ఉంది. అయినా, మీకు ఏ లోటూ రానివ్వను. పువ్వుల్లో పెట్టి చూసుకోలేకపోయినా, నా గుండెల్లో పెట్టి పూజిస్తాను."

(నాకు తెలుసు. మీ ఆ ఆవేదనే బాధ నాకు. మీ కష్టాల్లో భాగం పంచుకోవటానికే నేనున్నాను. నాకు కావలసింది, నే వెదుకు చూస్తున్నది మీ లాంటి ప్రేమమూర్తి కోసమే.)

"మీరు చదువుకున్నారు. ఉద్యోగం చేస్తున్నారు. పది మంది పెద్ద పెద్ద వాళ్ళతో పరిచయం ఉండి ఉండవచ్చు. పెద్ద కోరికలు ఉండవచ్చు. మీకు తగిన వాడి ననుకొంటే తప్పేం లేదు. స్పష్టంగా చెప్పేయండి. నా దురదృష్టం అనుకొంటాను."

(నాకు పెద్ద పెద్ద కోరికలా? ప్చ్! నేను ఒబ్బురాలిని, సార్. ప్రేమించిన మనుష్యుల్ని కన్నెత్తి చూడలేని అర్భకురాలిని. మనసు విప్పి మాట్లాడలేని అభాగ్యురాలిని; మీరు నేను తగిన దాన్ననుకొన్నారు. అదే నా భాగ్యం.)

"అందరిలా ఇలా మౌనవ్రతం పట్టి నన్ను వేధించటం న్యాయం భావ్యం కాదు మీకు. చెప్పండి, మేడమ్, నే నందంగా లేనా?"

(నే నుందే కదా?)

"నే నంటే ఇష్టం లేదా?"

(ఇష్టమా? ! ప్రాణం.)

"మరెవరినన్నా ప్రేమించారా?"

(ఛీ ఛీ! మీరు ఉండగా మరొకర్ని ప్రేమించటమా? దుస్సాధ్యం. అయినా, మీరు తప్ప నన్నెవరు ప్రేమిస్తారు గనక?)

"మీరు జవాబు ఇవ్వకపోతే నాకు పిచ్చెక్కుతుంది. ఆ పిచ్చిలో ఆత్మహత్య చేసుకొంటాను."

అతను వెనక్కి తిరిగాడు. ఆమెకూడా చటుక్కున వెనక్కి తిరిగి, మెరుపులా ఓ అడుగు ముందుకేసి, 'ఏమండీ!' అని పిలిచింది.

ఆఫీసు వదిలే సమయానికి అతను ఎదురుచూడటం, ఇలా అభ్యర్థించటం మామూలుగా జరుగుతూంది. ఆమె మొదటిసారిగా నోరు విప్పింది ఈ వేళే.

అతను ఆశగా వెనక్కి వచ్చాడు. రోడ్డున పోయే వాళ్ళంతా వాళ్ళ వైపే చూస్తున్నారు. ఆమె సిగ్గుతో తల వంచుకొంది.

"నేను మిమ్మల్ని ప్రేమిస్తున్నాను. కాని, పెళ్ళి చేసుకోలేను. నన్ను మరిచి పోండి." అని బస్సు ఎక్కేసింది. బస్సు లోపల కన్నా ఎక్కువగా ఆమె హృదయం లోపల హోరు సాగింది.

* * *

"అమ్మాయీ, శ్రీదేవీ! జీతం వచ్చిందా? చీరె కావాలని మీ అమ్మ పది రోజులుగా ఒకటే హారాం చేస్తోందే. ఈ వేళన్నా తీసుకొస్తాను. ఏదీ ఆ డబ్బిలా పట్రా."

శ్రీదేవి డబ్బు తీసుకొచ్చి తండ్రి చేతిలో పెట్టింది. ఆయన లెక్క పెట్టి కాని తీసుకున్నాడు. "సాదరు ఖర్చులకి ఇరవై రూపాయలు కావాలి కదే? సరే. ఉంచుకో" అనికూడా అన్నాడు. ఇవన్నీ జీతం రాగానే ప్రతి నెలా మామూలే.

మరో అరగంటలో సూటు వేసుకుని, భార్యను వెంటేసుకుని బజారుకు బయలు దేరుతూ, "అమ్మాయీ, శ్రీదేవీ! షాపింగ్ అయ్యాక వీలుంటే సెకండ్ షో పిక్చర్ కెళ్తాం. మా భోజనం కోసం ఎదురు చూడకు. ఏ హోటల్లోనో భోజనం చేస్తాం" అని చెప్పేసి వెళ్ళిపోయాడు.

వంటింట్లో గ్యాస్ స్టౌ ముందు కూర్చున్న శ్రీదేవి నిట్టూర్చింది. గ్యాస్ మంటకన్నా వేడిగా మండి రెండు మంటలు ఏకమయ్యాయి. ఆమె మనసు స్టౌమీది అన్నంలా కుతకుతలాడిపోయింది!

* * *

"అక్కా, అక్కా. మై డియర్ శ్రీదేవి అక్కా!"

చెల్లెలు శోభ డబ్బు కావలసినప్పుడు తప్ప తప్పంత ప్రేమగా పిలవదని శ్రీదేవికి తెలుసు.

"అక్కా, మరేం లిప్‌స్టిక్కేస్తున్న పెట్టాలి."

తన సాదరు ఖర్చుల కోసం అట్టి పెట్టుకొన్న ఇరవైలో పదిహేను తీసి ఇచ్చింది చెల్లెలికి.

"మా అక్క మంచిది. బెంగాలీ నవలల్లో హీరోయిన్" అంటూ కాస్సేపు ఉబ్బ గొట్టింది. లోపల మాత్రం 'పిచ్చి అక్క. తన లాగే నేనూ ఉద్యోగంలో చేరతాననుకుంటూంది' అని ఎగతాళిగా నవ్వుకుంది.

వెళుతున్న శోభను చూసి అదో విధంగా నవ్వుకుంది శ్రీదేవి.

* * *

"శ్రీదేవి, నాన్నగారు, నేను తరవాత భోజనం చేస్తాం గాని, ఆఫీసుకు పోయే ముందు అన్నీ టేబిల్ మీద అమర్చి పో, అమ్మా."

అటూ ఇటూ నాలుగు మెతుకులు నోట్లో కుక్కుకుంటున్న శ్రీదేవి, తల్లి ఆజ్ఞ వింది. వేలి గడియారం చూసుకుంది. మరో పది నిమిషాల్లో బస్సు స్టాపుకు చేరుకోకపోతే ఆఫీసు టైముకు చేరుకోలేదు. అసలే సెక్షన్ హెడ్డు మనిషి కోతి. ఆలస్యంగా పోతే ఇకిలిస్తాడు, సకిలిస్తాడు.

శ్రీదేవి తండ్రి సూర్యారావు ఉద్యోగం చేయడు. తల్లి ఇంట్లో పని చేయదు. వయసు పెరిగినా ఇంకా ఇద్దరూ ఆరోగ్యంగానే ఉన్నారు. కొత్త దంపతుల్లా గదిలో ఎదురెదురుగా కూర్చుని అష్టాచెమ్మా కబుర్లు చెప్పుకుంటుంటారు. ఆ ఇద్దరి పనే కాదు, ఇంట్లో అందరి పని శ్రీదేవి ఒక్కతే చెయ్యాలి. చేస్తున్నది.

తింటున్న అన్నాన్ని చిరాగ్గా అవతలికి నెట్టేసి చేతులు కడుక్కుంది. తల్లి ఆజ్ఞ నెరవేర్చి బయటపడి 'అమ్మయ్య' అని హాయిగా నిట్టూర్చింది.

* * *

సూర్యారావుకు అయిదుగురు

శ్రీమణకుమార (హంపి) ఫోటో—డాక్టర్ కె. పురుషోత్తమ్ (నెల్లూరు)

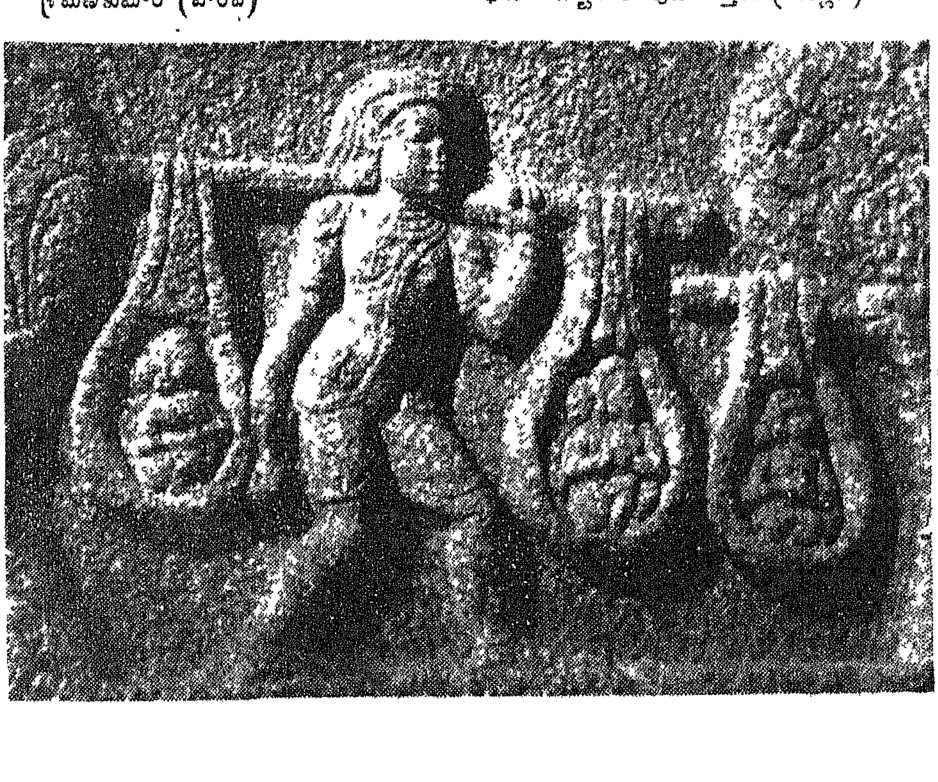

కొడుకులు, ఇద్దరు కూతుళ్ళు. పెద్ద కొడుకు రెక్కలు రాగానే 'చిలక' ను కట్టుకొని ఎగిరిపోయి వేరే కాపరం పెట్టాడు. ఆ సమయానికే సూర్యారావు రెక్కలు విరిగిపోయాయి.

ఉద్యోగం ఉన్నంత కాలం ఎడా పెడా సంపాదించాడు. చేసింది సాధారణమైన ఆఫీసరు ఉద్యోగం. అయినా, మంత్రులల్లా సంపాదించాడు. ఆలనాటి రాజుల్లా ఖర్చు చేశాడు.

రిటైరయ్యే నాటికి పెద్ద కూతురు శ్రీదేవి డిగ్రీహోల్డరు అయింది. రెండో కూతురు శోభ చివరి సంవత్సరంలో కొచ్చింది. వాళ్ళ తరవాత ముగ్గురు 'మగవెధవ' లూ అంచెలవారీ వయసుల్లో ఉన్నారు. విద్యా వైద్యశాలలకు తండ్రి చేత ఖర్చు చేయించారే కాని, సంపాదించే తాహతు కానివాళ్ళు.

గంపెడంత సంసారం. ధారాళంగా ఖర్చు చేసిన చేతులు. వచ్చే పెన్షను సూర్యారావు సిగరెట్లకు, భార్య పూలకే చాలదు.

ఇద్దరు ఎక్కొచ్చిన కొడుకుల్లో రెండవ వాడు కొంత నయం. కెనడాలో ఉన్న అతను కన్న వాళ్ళే అని నెల కింత పంపుతాడు. అతను పంపేది తక్కువే అయినా, అకాస్తా ఇండియా కొచ్చి రూపాయల్లోకి మారేసరికి ఒక చిన్న సంసారానికి సరిపడ అవుతుంది.

కాని, సూర్యారావు సరిపుచ్చుకునే రకం కాదు. ఉద్యోగం చేసేటప్పుడు జీతంతో అతనెప్పుడూ సరిపుచ్చుకోలేదు. ఇప్పుడు కొడుకు పంపేదానితో సరిపుచ్చుకోనూ లేదు. అందుచేత కూతుళ్ళ నిద్దర్నీ సెంట్రల్ ఎక్సైజ్, ఇన్‌కమ్ టాక్సు డిపార్టుమెంటులుగా మారుద్దామన్న ఆలోచన చేశాడు.

ఊడిపోయిన హోదాని, పలుకుబడిని ఉపయోగించి శ్రీదేవికి ఉద్యోగం సులభంగానే సంపాదించాడు.

శ్రీదేవి ఆలనాటి సీతంత ఓర్పు గలది. ద్రౌపది అంత తెలివి గలది. పెద్ద అందగత్తె కాదు. చిన్నప్పటి నుంచి పెద్ద పెద్ద కోరికలేమీ పెట్టుకోలేదు. అయితే, అందరి లాగా తనకీ పెళ్ళి కావాలని, పిల్లల్ని కనాలని, భర్త బిడ్డలతో తనదంటూ ఓ సంసారాన్ని ఏర్పరుచుకొని చూసి మురిసిపోవాలని స్త్రీ సహజమైన సింపుల్ కోరికల్ని మాత్రం కోరుకుంది.

కాని, కాలం గడుస్తున్నా, వయసు పెరుగుతున్నా, ఆ సింపుల్ కోరికలే తీరేలా కనిపించలేదు. ఆమె పెళ్ళి ప్రసక్తి అనుకొనే వారే కాదు తల్లిదండ్రులు. ఎవరన్నా ఇంటి కొచ్చిన వాళ్ళు ఆ ప్రసక్తి ఎత్తితే మొదట్లోనే తుంచేసే వాడు సూర్యారావు.

"మా శ్రీదేవి మా పెద్ద కొడుకు."

"కలకాలం మా కళ్ళ ఎదుటే ఉండి మమ్మల్ని కడతేరుస్తుంది."

"అయినా, ఆడదానికి పెళ్ళైనా ఏమిటి ముఖ్యం? మా అమ్మడు హాయిగా రాజాలా ఉద్యోగం చేసుకుంటూ స్వతంత్రంగా జీవిస్తుంది!"

"వెధవ పెళ్ళి కెద్దురూ. చేసుకున్న వాళ్ళేం సుఖపడుతున్నారు! చేసుకొనే దాకా కట్నాల గోల. చేసుకొన్నాక పిల్లల గోల. పోనిద్దూ."

తల్లిదండ్రుల ఈ ధోరణి చూశాక తన కోరికను తెగించి చెప్పే ధైర్యం లేకపోయింది శ్రీదేవికి.

అదే సమయంలో ఓ కుర్రాడు ప్రేమంటూ శ్రీదేవి వెంట పడ్డాడు. డబ్బున్నవాడి లక్షణా లున్నాయి. రూపంలో ఆంజనేయుడికి అక్షరాలా తమ్ముడే.

అతని పోరు పడలేక, పరీక్షిద్దామని తెగించి పెద్దవాళ్ళతో మాట్లాడమని ఇంటి అడ్రెస్ ఇచ్చింది ఓ రోజు.

ఆదివారం నాడు అతను సరాసరి శ్రీదేవి ఇంట్లో ఊడిపడ్డాడు. ఆ సమయంలో శ్రీదేవి వంటింట్లో ఉంది. శోభ అతన్ని రిసీవ్ చేసుకొంది, 'ఎవరు కావా'లంటూ.

అతను జవాబివ్వలేదు. శోభను చూశాక అతని మతి పోయింది. కళ్ళతోటే ఆ పిల్ల అందాన్ని కరకరా నమిలేస్తున్నాడు.

శోభ అక్కకి పూర్తిగా వ్యతిరేకం. సీమటపాకాయ లాంటిది. ఎంతవాళ్ళనైనా ఇట్టే కడిగేస్తుంది. అందంగా ఉంటుంది. అందగత్తెనన్న గర్వం ఉంది. తన అందంతో దేన్నైనా జయించగలనన్న ధీమా ఉంది.

"అక్కా! జూలోనుంచి వింత మృగమేదో తప్పించుకొచ్చినట్లుంది. ఇలా రాండే ఒక్కసారి!"

ఇల్లంతా ఒక్కచోట చేరింది. అతనప్పటికి తేరుకొని వచ్చిన పని ప్రకటించాడు.

"అయితే, పెళ్ళిచూపుల కొచ్చావన్నమాట! ఎవరుపిలిచారు? ఎవరిపెర్మిషన్‌తో వచ్చావు?" సూర్యారావు నిలేశాడు.

"అదేమిటండీ? పెళ్ళీడు కొచ్చిన ఇద్దరు పిల్లలు ఎదురుగా కనబడుతుంటే?"

"షటప్. నేను వాళ్ళకి పెళ్ళి చేయను. ఉద్యోగాలు చేయిస్తా. నువ్వెవరివి పెళ్ళి చెయ్యమని సలహా ఇవ్వటానికి? నోరు మూసుకొని వెళ్ళు." మండిపడ్డాడు సూర్యారావు.

"మీ ఇష్టం. కాని, నాకు చాలినంత ఆస్తి ఉంది. పైసా కట్నం లేకుండా ఆ అమ్మాయిని పెళ్ళిచేసుకొంటా. ఆ తరవాత మీ ఇష్టం."

శ్రీదేవి సిగ్గుతో నేలకు అతుక్కుపోయింది. అతను చేసుకొంటానంటూ వేలెత్తి చూపించింది తనను కాదు, శోభను.

శోభ చిచ్చుబుడ్డిలా సర్రున లేచింది. పులిలా అతన్ని మాటలతో పీకింది; రక్కింది. 'జూకో, తిరుపతికో వెళ్ళి ప్రయత్నించు, కోతీ. పెళ్ళాం దొరక్క పోదు' అంటూ తరిమి [illegible] పొడిచి వదిలింది.

శ్రీదేవి ఆ రోజంతా ఏడ్చింది. అతడు పెళ్ళిచేసుకోలేదని కాదు. తన అందాన్ని తన ముందే చెప్పుచ్చుకు కొట్టిపోయినందుకు!

* * *

శోభ చదువైపోయింది. సలహాలు తప్ప ఉద్యోగాన్నిప్పించలేక పోయాడు సూర్యారావు. తండ్రి సలహాలను పూడ్చి పెట్టేది శోభ. ఆయన ఇచ్చిన అప్లికేషన్ ఫారాలను చించిపారేసేది.

ఆమె పేపర్లలో 'మేట్రిమోనియల్స్' కాలంను రోజూ చూసేది. వచ్చిన వరులకి అప్లై చేసేది.

శోభకు త్యాగమూర్తులైన స్త్రీలంటే తగని చిరాకు. సరదాగా తమ కోసం కాక తల్లులకోసం, తండ్రుల కోసం, తమ్ముళ్ళకోసం, మరదులకోసం బతికే మనుషులంటే మంట.

తెలుగు నవలా రచయిత్రుల నవలల్లో హీరోయిన్సలో తన్ను చూసుకొంది శోభ. అందరూ తన అందాన్ని పొగడాలి. తన్ని ఆరాధించాలి. కార్లలో, విమానాల్లో తిప్పాలి. కాళ్ళ కింద పెడితే కందిపోతుందని అటు భర్త, ఇటు తల్లిదండ్రులు, సోదరులు అంతా తన అడుగులకి మడుగులొత్తాలి. తన ననుసరించి ప్రవర్తించాలి.

ఆమె కోరికలకి ఇంట్లో స్థితి వ్యతిరేకం. తల్లిదండ్రులు ఆమె కష్టంమీద బతకాలనుకొంటున్నారు. అన్నలకి తన ఊసే పట్టదు. తమ్ముళ్ళు డబ్బిచ్చే శ్రీదేవి అంటేనే పడి చస్తారు.

అయినా, శోభ ఇంటా బయటా ఆడవాళ్ళ నవలల్లో హీరోయిన్ లాగే ప్రవర్తించేది. ఆమె అందానికి ముగ్ధులై వెంటబడే కుర్రాళ్ళని కుక్కల్లా చుట్టూ తిప్పుకొనేది. వాళ్ళు పొగుడుతుంటే, ఆరాధిస్తుంటే మురిసిపోయేది. కాని, అది క్షణికం.

పెళ్ళికావాలి. భర్త తనను ఆరాధించాలి. అది శాశ్వతం.

పొడుగుపాటి కారున్నవాడు, ఆమెని

కాలో ఉద్యోగం చేసేవాడూ, తనకి ముల్లు గుచ్చుకొంటే విలవిల్లాడుతూ రెండు చేతులతో ఎత్తుకెళ్ళి పట్టుపరుపు మీద పడుకోబెట్టే సేవలుచేసే అజానుబాహు విగ్రహం ఉన్న వాడూ ఆమె హీరో. అలాంటి వాడిని పెళ్ళి చేసుకోవాలని ఆమె కోరిక.

ఈ లక్షణాలు ఆమె ఊహల్లో తిరిగే వాళ్ళు ఎవరికీ లేవు. కాస్త అటూ ఇటూగా ఉన్న వాళ్ళు కూడా పెళ్ళిమాట ఎత్తితే పిరికిపందలై పరారు.

ఉద్యోగంలో చేరటం అంటే మెడ ఉచ్చు బిగించుకోవటం, [illegible] లగించుకోవటం, బెంగాలీ నవల్లో హీరోయిన్ కావటం. అందువల్ల ఉద్యోగంలో [illegible] ట్వెంటీ ఫస్ట్ సెంచరీ గర్ల్!

* * *

"మీరా!" అని మాట [illegible] పిలిచింది ప్రేమ.

[illegible] తను [illegible] అభిప్రాయం ప్రేమమూర్తి! పెళ్ళిచేసుకోనని చెప్పినా ఇల్లు వెతుక్కుంటూ వచ్చిన సౌభాగ్య మూర్తి!

"అవును, నేనే. ప్రేమిస్తున్నా నన్నారు. కాని, పెళ్ళి చేసుకో నన్నారు. కారణం కనుక్కుందామని వచ్చాను. మీ బాధను తీర్చగలనేమోనని వచ్చాను."

ప్రేమను చేతులు చాచి ఆహ్వానిస్తున్నాడు. అవసరమైతే త్యాగాన్ని చిరునవ్వుతో చేయటానికి సిద్ధంగా ఉన్నాడు. ఎంతటి అదృష్టవంతురాలు! ఇంతటి ఔన్నత్యానికి తగను [illegible] రాలేనా?

అతను అందంగా ఉన్నాడు. మనిషి ఆరోగ్యంగా ఉన్నాడు. మనసుంది; ఉన్నతమైన హృదయం ఉంది. ఇవన్నీ 'ఓ' అంటూ తనవి. ఏం అదృష్టం!

ఇంట్లో అంతా పోయ్యారు. అతను విషయం సూటిగా చెప్పి ఉంటాడు.

సూర్యారావు మామూలు ధోరణి ప్రారంభమయింది. క్షణంలో అతని కంతా అర్థమయింది — ప్రేమ పెళ్ళికి [illegible] పెద్ద ప్రతిబంధకంగా ఉన్నాడు.

"మాటండి. ఆమె సంపాదనకోసం నే నామెను పెళ్ళిచేసుకోవటం లేదు. పెళ్ళయ్యాక కూడా ఆమె కిష్టమయితే ఉద్యోగం చేయవచ్చు. ఆ డబ్బు మీరే తీసుకోవచ్చు. నా కభ్యంతరం ఉండదు."

సూర్యారావు అద్భుతం [illegible] ధరమ్మా [illegible] పైకి లేచాడు.

"అంటే ... నా కూతురు సంపాదన మీద బతుకుతున్నాననా నీ అభిప్రాయం? ఆ సంపాదన పోతుందని పెళ్ళిచేయటం లేదనా నీ అభిప్రాయం? ఏదీ? ఆ మాట దా [illegible]. నిన్ను పెళ్ళిచేసుకొంటా నని దానిచేత చెప్పించు, చూద్దాం!"

అందరి కళ్ళు ప్రేమ మీద ఫిక్స్ అయ్యాయి. సినిమా స్లో మోషన్‌లో [illegible] మొదటిసారి ఫేస్ [illegible] ఏ రోమియోలా ఉండాలా [illegible] ఒక్క క్షణం.

"నే నతన్ని పెళ్ళి చేసుకుంటాను, నాన్నా. నేనూ ఆడదాన్నే."

లాటరీలో ఫస్ట్ ప్రైజ్ గెలుచుకొన్నట్లు [illegible] అతని. [illegible] సినిమా దాన్ని మొదలాట కాగానే పుట్టింటి కొచ్చేసిన ప్రొడ్యూసర్ అయ్యాడు సూర్యారావు. "బెంగాలి హీరోయిన్ కూడా [illegible] ఉంది!" అంటూ [illegible] సూర్యారావు [illegible].

భార్య చెయ్యి తగలగానే పెళ్ళి [illegible] సూర్యారావు [illegible] ప్రారంభించింది.

"చిన్నప్పటినుంచి మా ప్రేమ [illegible]. దాని ఔన్నత్యం కనిపెట్టి [illegible] మనస్సు మీద! [illegible] పెళ్ళి చేసుకొంటా కాని ..." అంటూ సస్పెన్స్ కోసం ఓ క్షణం ఆగాడు.

"పిల్లకి [illegible] ఉద్యోగం [illegible] కులగోత్రా లేమిటి?"

అతను తన వివరాలన్నీ చెప్పాడు. [illegible]

"ఏమిటీ? చేసేది కేవలం గుమాస్తా ఉద్యోగమా? [illegible] ఎలా [illegible]? కాగా మా కులమూ

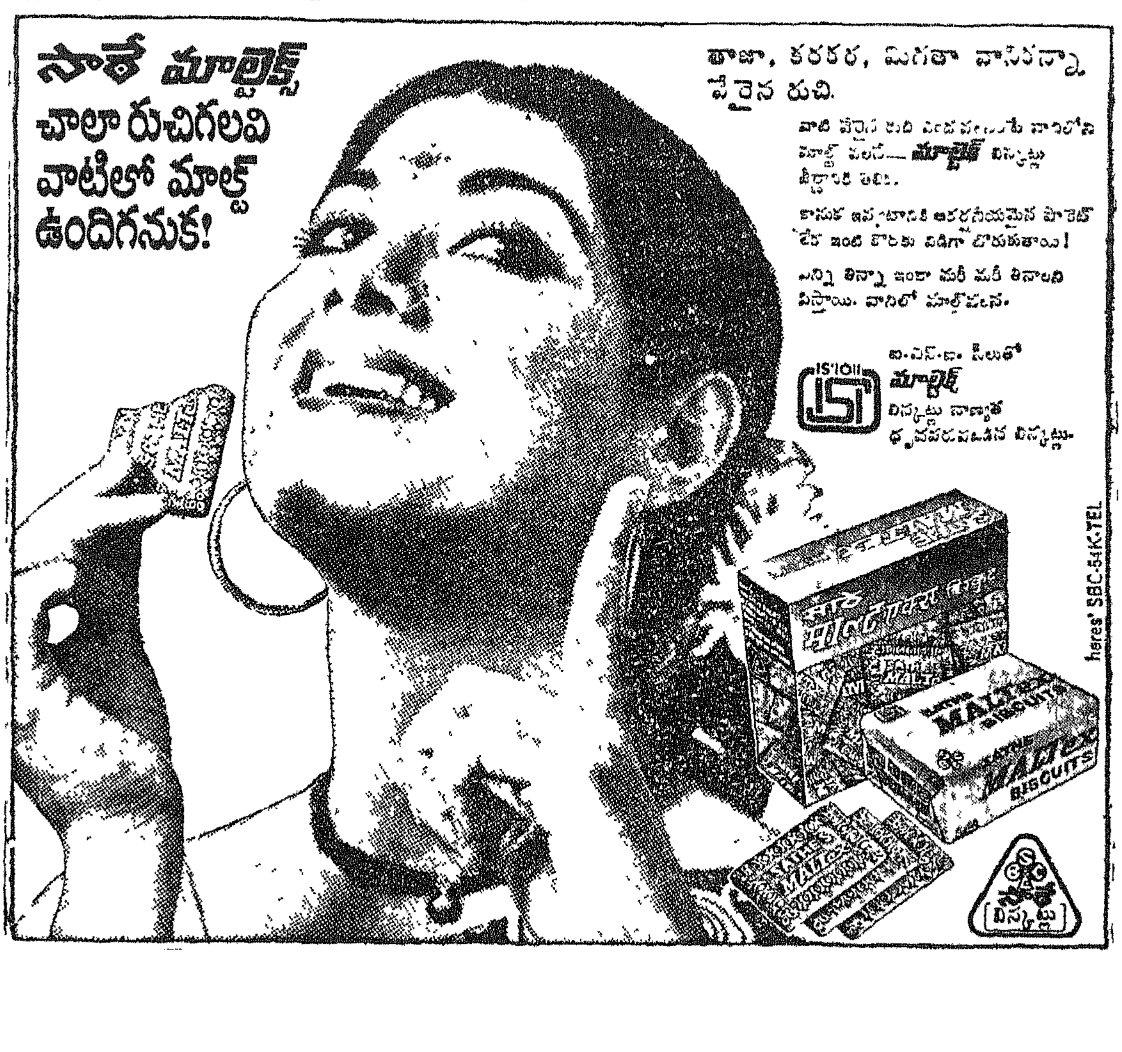

జాబులో ఈ క్వాలిఫికేషన్స్ ఉన్న వాడిని మా ఇంట్లో కుక్కలు కూడా పెళ్ళి చేసుకోవు. నా కూతుర్ని అడగటానికి ఎన్ని గుండెలు ఉండి వచ్చావు? నా కూతురికి పెళ్ళి చేస్తే రాజకుమారుడి లాంటి వాడితోనే జరుగుతుంది. నీలాంటి పొరంబోకు బికారులతో కాదు. ఛీ ...''

ఇన్ని మాటలు పేలాక ఇక ఆయన్ని ఆపటం ఎవరివల్లా సాధ్యం కాదు. అనవసరపు గొడవను నివారించటానికే శ్రీదేవి యుద్ధం నడిచింది.

"మా పెళ్ళి వద్దు. దయచేసి ఈ ఇంటిని రణరంగంగా మార్చకండి. నాన్నగార్ని బాధ పెట్టకండి. ప్లీజ్!''

అతను వెళ్ళే ముందు శ్రీదేవి దగ్గరగా వచ్చి ఆమె చెయ్యిని తన చేతిలోకి తీసుకొని అన్నాడు: "మీరు సిద్ధపడితే చాలు. ఆనాటి పృథ్వీరాజులా, శ్రీకృష్ణుడిలా ఈ క్షణంలో ఎత్తుకుపోయి పెళ్ళిచేసుకొంటా.''

ఆమె చెయ్యి ఇవతలికి లాక్కొంది. బాధగా నెమ్మదిగా అంది: "క్షమించండి. నన్ను మరిచిపోండి.''

అతను అదో విధంగా నవ్వాడు. "ప్రయత్నిస్తాను. మరిచిపోతాను. అయినా, ఒక్క విషయం — ఇలాంటి స్వార్థపరులైన తల్లిదండ్రులకోసం నీవు చేసే త్యాగాలన్నీ వృథా, వృథా...''

అతను ఆమె చెయ్యిని వదిలేసి వెళ్ళిపోయాడు. ఆమె చేతిని అతని ఆ ఆప్యాయత అంటిపెట్టుకొనే ఉంది!

* * *

తన ప్రియుడితో పెళ్ళి అయినందుకు ఎంతో గర్వపడింది శోభ. తన అదృష్టాన్ని అభినందించుకొంది. ఆనందించింది.

'హనీ డియర్. డేట్ ఫిక్సయింది.'' అమర్ ఆమెను కౌగిట బంధించి ముద్దు పెట్టాడు.

డాక్టర్ అమర్ ప్రసాద్ తెలుగువాడు. కులగోత్రాలైనా తెలియని ఒంటరి వాడు. చిన్నప్పటి నుంచి అనాథ శరణాలయాల్లో, హాస్టళ్ళలో పెరిగి పెద్దయిన వాడు. అయినా, ప్రతి క్లాసు ఫస్టు. ఎమ్. ఎస్. చదువుతూ అమెరికా నుంచి స్కాలర్‌షిప్పు వచ్చింది. డాక్టరయ్యాడు. అక్కడే పెద్ద ఉద్యోగం వచ్చింది.

ఎందరో అమెరికన్ పిల్లలు అతన్ని పెళ్ళి చేసుకోవటానికి ఉత్సాహపడ్డారు. కాని, అతనికి తెలుగు పిల్లని చేసుకోవాలని కోరిక. జన్మభూమితో సంబంధం ఉంచుకోవాలన్న అభిలాష. కాని, పిల్ల నెవరిస్తారు? పెళ్ళికోసం తెలుగుదేశం వచ్చి కూర్చోవటానికి టైమ్ లేదు.

అందుచేత ప్రముఖ పత్రికలకి ప్రకటనలు పంపాడు. తన అర్హతలు తెలిపి, తన కోరికలూ, భార్యకు ఉండవలసిన అర్హతలు తెలిపి అప్లికేషన్లు పెట్టాడు.

కొల్లలు కొల్లలుగా వచ్చిన అప్లికేషన్లలో శోభ అప్లికేషన్ అతన్ని బాగా ఆకర్షించింది. ఇంటర్వ్యూ ముందు ఆమెకే ఇచ్చాడు.

"తల్లిదండ్రుల ద్వారా కాక డైరెక్ట్‌గా మీరే అప్లికేషన్ పెట్టారు. కారణం?''

"చెప్పుకోవలసింది కాదు. గట్టిగా ఒత్తిడిచేస్తే చెప్పటానికి అభ్యంతరమూ లేదు.''

"చెప్పండి. ప్లీజ్!''

"ఈ దేశ ఆర్థిక స్థితి, మా కుటుంబ స్థితి. మా ఫాదర్ ఆడపిల్లల ఉద్యోగాల మీద బతకా లనుకొంటున్నాడు. మా సిస్టర్ కష్టాన్ని 'కేపిటల్' చేసుకొన్నాడు. నేనూ ఆ స్థితికి వెళ్ళటం నా కిష్టం లేదు. మా పెళ్ళికి, జీవితానికి పెద్ద ప్రతిబంధకం మా ఫాదర్. కాని, నాకు తల్లిదండ్రులే కాదు, ప్రేమ నిచ్చి పుచ్చుకునే పురుషుడూ కావాలి. నా వయసును, మనసును త్యాగం పేరుతో వృథా చేసుకోను.''

"ఐ సీ!''

"అందుకే మీరు మీ భార్యను వెతుక్కొంటున్నట్టు, నేను నా భర్తను స్వయంగా వెతుక్కొంటున్నా, తప్పా?''

"నో నో!''

అమర్ దృష్టిలో నిజంగానే అది తప్పు కాదు. అతను సంఘంతో కాని, స్వకుటుంబంతో కాని స్వతంత్ర్యాన్ని హర్షించడు. డైనమిక్‌గా ఉండాలంటాడు. అందుకే అతనికి శోభ నచ్చింది.

శోభ అమర్‌లాంటి భర్త కోసమే కలవరించింది. మనసులో తపస్సు చేసింది.

స్నేహితులతో సింపుల్‌గా పార్టీలూ అవీ అయ్యాక, సాయంకాలం భర్తను వెంట బెట్టుకుని టాక్సీలో ఇంటికెళ్ళింది శోభ. అప్పుడే శ్రీదేవి ఆఫీసు నుంచి వచ్చింది.

భర్తగా డాక్టర్ అమర్‌ని పరిచయం చేయగానే కొయ్యబారిపోయారు అంతా. తేరుకొన్నాక సూర్యారావు కనుబొమలు ముడిపడ్డాయి. ఆయన భార్య మూతి విరిచింది. శ్రీదేవి 'కంగ్రాట్స్' అంటూ శోభను అక్కున చేర్చుకుంది.

"పెద్దవాళ్ళం మేం లేమనుకొన్నావు లే?''

"ఉన్నారనే ఆయన్ని తీసుకొచ్చా నమ్మా.''

భోగి మంటలా మండుతూ మనసు న్నాడు సూర్యారావు మొదట్లో. కాని, అంతలోనే అది తెలివి తక్కువ అని తోచింది. శోభ శ్రీదేవి కాదు. బాగా కాకూడనిది అయ్యే పోయింది. ఇప్పుడు కాదంటే తగాదా తప్ప ఒరిగేదేం లేదు. అమెరికాలో ఉద్యోగం చేసే అల్లుడిని కూడాదే కట్టుకొచ్చుకొంది. అది తనకు మాత్రం క్రెడిట్ కాదా? కాగా నెలకి పది డాలర్లు పంపించినా ఇక్కడి కొచ్చే సరికి బోలెడు డబ్బు.

స్త్రీ-జీవనం

శ్రీ సౌశీల్యం లోకానికి తెలియనంత కాలం సురక్షితంగా ఉంటుంది. భర్త ఆదరణే స్త్రీకి ఔన్నత్యం. కుటుంబంలోని సుఖసౌఖ్యాలే ఆమెకు ఆనందం.

—రూసో

"మంచి పనిచేశావమ్మాయ్. నేను చేయలేని పనిని నువ్వు చేసుకొచ్చావు. ఐ లైక్ ఇట్. మీరు ఇద్దరూ సుఖంగా ఉండటమే నాకు కావలసింది.''

కలా! మాయా? అన్న భ్రాంతి అందరికీ.

ఎంతో బలవంతం చేయగా ఒక్క రోజు ఉండటానికి ఒప్పుకొన్నాడు అమర్.

ఆ రోజంతా శ్రీదేవి చెయ్యి కాల్చు కొంటూనే ఉంది. మిగతా వాళ్ళంతా హాల్లో చేరి విరగబడి నవ్వుకొంటూ కబుర్లు చెప్పుకొంటూనే ఉన్నారు.

చిన్న కూతురు, అల్లుడి పట్ల తల్లి తండ్రులు చూపుతున్న ఆప్యాయతకు, అభిమానానికి అసూయపడలేదు శ్రీదేవి. అవి డబ్బు సంపాదించి పెట్టినవి.

కాని, తన దురదృష్టాన్ని, అసమర్థ తను పదే పదే తిట్టుకొంది.

ఆమె కా రోజు అనుక్షణం 'అతనే' కళ్ళముందు మెదిలాడు.

* * *

అదంతా గతం.

ఇప్పుడు శ్రీదేవి బాధ్యతల బరువుల్ని దించుకొంది. వృద్ధ బాలిక అయింది.

తమ్ముళ్ళు పెద్దవాళ్ళయ్యారు. పెళ్ళిళ్ళయ్యాయి. రెక్కలు ఆడించుకొంటూ ఎగిరిపోయి కొత్త గూళ్ళు కట్టుకొన్నారు.

అరవై అయిదేళ్ళ జీవితాన్ని పాతికేళ్ళ యువకుడిలా జల్సాగా గడిపేసిన సూర్యారావు ఓ నాడు సినిమా కెళ్ళొచ్చి భార్యతో కలిసి భోజనం చేసి, నడుం వాలుస్తూ భార్యచేతుల్లో ఒరిగిపోయాడు. కళ్ళు మూశాడు. ఆ దిగులుతో ఆయన భార్య ఒక్కసారిగా వృద్ధురాలు అయి పోయింది.

శోభకు పిల్లలు పుట్టారు. అంత వరకు ఆనందంగా గడిచిపోయిన ఆమె జీవితంలో ఆటుపోటులు ప్రారంభ మయ్యాయి. భర్త అమెరికన్ స్త్రీలతో కలిసి తిరుగుతాడు. అందుకని శోభ కూడా అమెరికాలోని స్వేచ్ఛా ప్రపంచంలో సభ్యురాలయింది.

శ్రీదేవి ఉద్యోగపు నిచ్చెన మెట్లను చకచకా పైకెక్కింది. ఇప్పుడు ఆమె స్త్రీ సంక్షేమ శాఖలో అధికారి. జీవితంలో రకరకాల రీతుల్లో దగాపడ్డ అమ్మలకు, అక్కలకు, చెల్లెళ్ళకు మంచి మార్గం చూపటం ఆమె ఉద్యోగ ధర్మం.

ఆ బాధ్యతను ఆమె సంతోషంగా స్వీకరించింది. పెళ్ళిళ్ళు కాకుండానే గర్భవతులైనవాళ్ళు, పెళ్ళి అయినా పిల్లలు పుట్టక భర్తలతో విసిగి పాడు మార్గంలో దిగిన వాళ్ళు, పిల్లల్ని కన్నాక భర్తల్ని పోగొట్టుకొన్న తల్లులు, పెళ్ళిళ్ళు చేసుకోవటానికి దిక్కులేని అభాగినులు, పెళ్ళంటేనే, మగవాళ్ళంటేనే రోత పుట్టినవాళ్ళు, బాగా బతుకుదామని వచ్చి ఈ జైలు జీవితం వచ్చాక స్వేచ్ఛా జీవితంలోకి ఎగిరిపోవటానికి ఎదురుచూసే వాళ్ళు — ఎందరెందరో, ఎన్నో రకాల మనః ప్రవృత్తులవాళ్ళు. వాళ్ళ బ్రతుకులకే అందమైన బాటలు వేయ టానికి ప్రయత్నిస్తూనే ఉంది శ్రీదేవి.

కాని, ఆమె బ్రతుక్కు బాట ఎవరు వేస్తారు? మార్గాన్నెవరు చూపిస్తారు?

ఒకనాడు గంపెడు సంసారం, గుప్పెడు జీతంరాళ్ళు.

ఈ నాడు బుట్టెడు జీతం రాళ్ళే కాదు, రచనల ద్వారా బోలెడు వస్తోంది. అయినా, ఆమెకు తనదంటూ మిగిలింది లేదు.

ఒంటరితనం, భరించలేని ఒంటరితనం.

పొద్దుపోవటానికి, మనసుని తృప్తి పరుచుకోవటానికి రచనల్ని చేయటం సాగించింది. ఒకటి, రెండు వ్రాశాక, తను వ్రాయగలనన్న నమ్మకం వచ్చాక కలాన్ని కొత్త మలుపు తిప్పింది.

అనాదిగా స్త్రీ జీవితంలో దగా పడుతున్నది; ఓడిపోతున్నది.

కాని, తనలాగా ఎవరూ దగా పడ కూడదు. ఇరవై ఒకటో శతాబ్దంలో అడుగు పెట్టబోతున్న తరుణంలో కూడా

ఆడపిల్లలు పూర్వకాలపు వనితల్లా నాలుగు గోడల్లో 'వంటింటిపొయ్యి'కి బానిసలు కాకూడదు. ఇరవయ్యో శతాబ్ది ప్రారంభం లోకే తిరోగమించకూడదు.

ఇలా తన కథనే రకరకాల ట్విస్ట్లో చూపింది. వ్రాసింది. తన పాత్రను, తన బంధితల్ని తనే విమర్శించుకొంది. ఆడపిల్లల్ని ఆటవస్తువుగా భావించే యువకుల వ్యక్తిత్వాన్ని, కూతుళ్ళని 'కేపిటల్' చేసుకొనే తల్లిదండ్రుల్ని విచిత్రవిచిత్ర రూపాల్లో సృష్టించి, కథల్ని పిప్పరు చేసి పురుషుల్ని తూలిపేసింది.

విప్లవం అన్నారు. ఆమె రచనలకోసం పత్రికలు, ప్రచురణకర్తలు ఎగబడ్డారు. ఆమె రాసిన ప్రతి అక్షరం రూపాయిల్ని పంటపండింది.

డబ్బు. ఎటు చూసినా డబ్బు. వద్దన్నా కొద్దీ డబ్బు.

"ఇంత కీర్తిని, ధనాన్ని సంపాదించావు. వీటిటి లాభం? ఎన్నాళ్ళీ బ్రహ్మచర్యం? ఒక మొగుడిని సంపాదించుకో. 'పెళ్ళి చూసి పోతా న్నేను.'' తల్లి కిప్పుడు కూతురి పెళ్ళి బెంగే.

నిరసంగా నవ్వుకొనే భాగ్యానికీ నోచుకోలేదు శ్రీదేవి. నవ్వు నామె ఎప్పుడో మరిచిపోయింది. ఆఫీసులో ఆమె ఎదుట నవ్వటం అంటే భయం!

పెళ్ళి, పెళ్ళి, పెళ్ళి.

శ్రీదేవి చిన్నతనం నుంచి కోరుకున్న సింపుల్ కోరిక పెళ్ళి, పిల్లల్ని కనటం...

కాని, ఆ కోరిక తీరలేదు; తీరదు.

మొదట్లో తన రూపం, ఆ తరవాత ఎవరిదో స్వార్థం ఆ నాడు.

ఈ నాడు అంతంతమాత్రపు ఆ కాస్త అందం వయసుతోపాటు తరిగి పోయింది. ముదురుకు పోతూంది.

ఆయినా, ఈ వేళ ఆమె డబ్బున్నూ, అధికారాన్ని, పేరును చూసి పెళ్ళి చేసుకోవడానికి ఎందరెందరో సిద్ధంగానున్నారు— యువకులు, వృద్ధులు కూడా. కాని, రే పివన్నీ పోతే?

తోటి ఆఫీసర్లు, క్రింది ఉద్యోగులు, తన క్రింద ఉన్న ఆడపిల్లలు అంతా ఆమెను 'మేడమ్' అని పిలుస్తారు. ఆలా పిలిచినప్పుడల్లా ఆమెకు 'అతను' గుర్తుకొస్తాడు. గుర్తుకొచ్చినప్పుడల్లా ఆనాడు అతను పట్టుకొన్న చేతిని ముద్దు పెట్టుకొంటుంది — రహస్యంగా!

* * *

ముందుగా 'కేబిల్' అన్నా ఇవ్వకుండా శోభ పిల్లల్నిద్దర్నీ వెంటపెట్టుకొని వచ్చేసింది ఆ రోజు.

"ఏమిటే ఈ రావటం?" అంది శ్రీదేవి ఆశ్చర్యంగా.

బదిలీ మీద ఆమె ఈ ఊరొచ్చి ఇంకా నెల కాలేదు. ఆఫీసంతా రొప్పుగా ఉంది. 'కెర్ టేకోవ్' వ్యవహారా లన్నీ గజిబిజిగా ఉన్నాయి.

శోభకూడా ఉద్యోగంలో చేరింది. తలిదండ్రులు ఇద్దరూ ఉండి కూడా శోభ పిల్లలు అనాథ లయ్యారు.

భార్యా భర్తల స్వేచ్ఛా ప్రవర్తనకు ఆ పిల్లలు అడ్డంకి అయ్యారు. బాధ్యతగా చూచేవాళ్ళు లేక పిల్లలా చెడిపోతున్నారు. పిల్ల బాధ్యత 'నీదంటే నీ' దని భార్యా భర్తలు పోట్లాడుకొన్నారు. సరదగా సాగిన శోభ రాక.

"ఒంటరిదానివి. తోడుగా ఉంటారు. నీ దగ్గర ఉంచుకో పిల్లల్ని?"

"[illegible] చేస్తివా?"

"ఉద్యోగంలో చేరేనా? ఒదిగిలా కోలేదంటా ముంది స్నేహితులు, సొసైటీ."

జీవితాన్ని ఎంత తేలిగ్గా తీసుకుం టూంది శోభ? పిల్లల్ని ఎంత తేలిగ్గా వదులుకో గలుగుతున్నారా భార్యాభర్తలు?

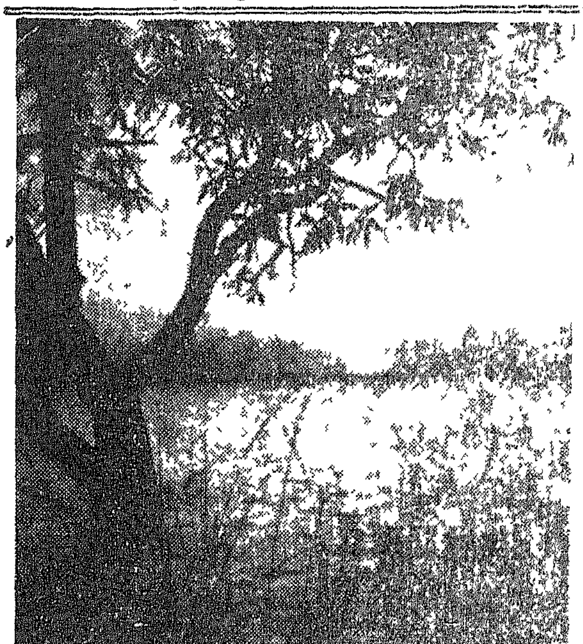

ఇదేమి సంస్కారం? సంప్రదాయం? ఈ సంప్రదాయం మనిషిని, ఆ మనిషి జీవించే సమాజాన్ని ఎక్కడికి తీసుకు వెళుతుంది?

శ్రీదేవి ఆలోచనల్ని మనసులోనే బంధించింది. చెల్లెలితో మాటలు పెంచుకొనే వ్యవధి లేదు. ఇష్టమూ లేదు. అవతల ఆఫీసులో చచ్చేటంత పని.

"ఆలోచిద్దాంలే. కానీయ్" అంటూ ఆఫీసుకి వెళ్ళిపోయింది.

* * *

తెగని సమస్యలను పరిష్కరిద్దామని శ్రీదేవి ఫైళ్ళను సీరియస్గా పరిశీలిస్తున్నది. బయట గోల. గుమాస్తా ఎవరితోనో ఘర్షణ పడుతున్నట్లుంది. బిగ్గరగా కేకలేస్తున్నాడు.

[illegible] ఫ్యాన్ [illegible] గుమాస్తా [illegible] వేసింది.

ఆ గుమాస్తా [illegible]

[illegible] అప్పటి [illegible] వయసు [illegible]

[illegible] ఆఫీసు [illegible]

"[illegible] ఒకడు [illegible] పిల్ల [illegible] తీసుకొన్నారు, మేడమ్. [illegible] పెద్దు[illegible] [illegible] — [illegible] — [illegible]"

"[illegible] ప్రశ్నం [illegible] పంపకూడదూ? [illegible]

[illegible]

"[illegible]!"

[illegible]

"కాదు ..."

[illegible]

"[illegible]"

[illegible]

"[illegible]!"

[illegible]

"[illegible] —"

[illegible]

[illegible] వేసుకోవాలా?"

"అది కాదు, మేడమ్."

"ఐ సే సెండ్ హిమ్ ఇన్ [illegible]."

ఆమె అదని మాటల్లో [illegible] తీవ్రంగా ఉంది. గుమాస్తా [illegible] చూచి 'రెకొడన్'గా బయటికి వెళ్ళి పోయాడు.

"చూడండి." ఆమె అతన్ని [illegible] పిలిచింది. "మనకి [illegible] స్తున్నది ప్రజల సేవ చేయటానికి. వచ్చినవాళ్ళతో పోట్లాడటానికి కాదు. మనుషులకి గౌరవ మిచ్చి మాట్లాడడం నేర్చుకోవటం అవసరం. ఎందుకంటే ఇది ఆఫీసు. గుర్తుంచుకోండి. యూ కెన్ గో."

[illegible] కాళ్ళకి బంగారు [illegible] ఆశతో [illegible] కొచ్చారు."

ఆమె కరిగిపోయింది. [illegible] అతను చూస్తు[illegible] [illegible] అతని మాటల్లోని [illegible] ఆమె [illegible]

కాని, అతనేం చేస్తున్నాడు? ఎక్కడ ఉంటున్నాడు? పెళ్ళయిందా? పిల్లలెంత మంది? అడగటం ఎలా? తెలుసుకోవా లన్న [illegible] ఎలా?

"[illegible] నాకు [illegible].” — [illegible].

"[illegible] అప్పుడు [illegible] చెప్పావు.” [illegible].

"[illegible], [illegible], మేడమ్. [illegible] ప్రభుత్వం ఒక్కటే. [illegible] [illegible] తండ్రి పదవి [illegible] [illegible] ఇప్పుడు మళ్ళీ ఆ [illegible] ఉన్న ఊరు [illegible] చెప్పండి?”

[illegible] చూసింది. [illegible] మీద నుంచి [illegible] చూస్తూంది. [illegible].

[illegible] శోభ గుర్తుకొచ్చింది. [illegible], కోరికలు గుర్తుకొచ్చాయి. [illegible] ఆలోచనలు, నిర్ణయాలు. శోభ [illegible] మీద అర్థర్థం పడిపోయాయి.

"[illegible], మేడమ్? నా బాధ [illegible]?”

"[illegible] చెప్పనక్కరలేదు. [illegible] ఇలా [illegible].”

[illegible] పాపను తీసు[illegible] ఏదో మధురానుభూతి!

"నా బరువు మీ భుజాల మీద [illegible] బాధగానే ఉంది. పోనీ, [illegible] ఇంటికి [illegible] వెళదా మంటే ... ఈ నాలుగు రోజులుగా ఈ పాప నన్ను [illegible] భయపెడుతూంది. మగ [illegible]. ఒంటరివాడిని. ఏం [illegible], చెప్పండి?”

"మీరేం బాధపడకండి. ఈ పిల్ల నా కూతురు. [illegible] పెంచుకొంటాను” [illegible] అర [illegible] ఆకళింపు [illegible] ఉలిక్కిపడింది.

"అంటే, మీ రింకా ...” అతను [illegible].

"అంటే ... మీరూ ఇంకా ...” [illegible] ఆగింది.

[illegible] ఒకరి కళ్ళు ఒకరు [illegible] [illegible] గాని ఇద్దరూ బ్రహ్మచారు [illegible].

ఆ రోజు — శ్రీదేవి అత న్నలా [illegible] — మానసికంగా కృంగి పోయాడు. [illegible]. ఆర్థిక [illegible] బాగా దెబ్బ తింది. [illegible] [illegible].

ఉద్యోగాన్ని వదిలేశాడు. స్వగ్రామం వచ్చేసి స్వయంగా వ్యాపారాన్ని చేపట్టాడు. [illegible] కాస్త నేలకు శక్తినంతా ధారపోసి ఆర్థిక బాధల్ని జయించాడు.

విశ్వాసం
చిత్రం—జగదీష్ (మద్రాసు–1)

ఎన్నో సంబంధా లొచ్చాయి. అన్నీ కాదన్నాడు.

బాధ్యతలను దించుకొన్నాడు. గ్రామంలో సాంఘిక కార్యక్రమాలకు పూనుకొన్నాడు. యువకుల్లో కొత్త శక్తిని జాగృతం చేశాడు.

పొలాలు బాగా పండుతున్నాయి. ఊళ్ళో మంచివాడు, నిజాయితీపరుడన్న పేరు. తలలో నాలుక అందరికీ. ఇప్పుడు పంచాయితీ సమితి మెంబరు కూడా.

కాని, తండ్రి మంచాన పడ్డాడు. ఇంట్లో ఆడా మగా అంతా తనొక్కడే. ఇప్పటికైనా అతని పెళ్ళి చూచి కళ్ళు మూయాలని అతని తండ్రి తపన.

"అయితే, మీరు నన్ను మరిచిపోలే దన్న మాట?” శ్రీదేవి అతన్ని చూస్తూ అంది.

బాధ్యతల బరువు మోసి మోసేమో మనిషి వయసుకు మించినట్లు కనిపిస్తున్నాడు. శరీరం సన్నబడింది. జుట్టు పలచనయింది. అయినా, ఆ కళ్ళలో దీక్ష, పట్టుదల.

"మీరు మరిచిపోయారా గనకనా?”

ఆ తరవాత కాస్సేపు ఇద్దరి మధ్యా మాటల్లేవు. 'ఆనాటిలా వదలనంటూ వెంటబడితే ఎంత బాగుండును!' అనుకొంది శ్రీదేవి. కాని, అతనూ మాట్లాడలేదు.

"మీ రన్నదే నిజం. ఈ పాప మనిద్దరిదీ. మనం పెంచుకుందాం.”

శ్రీదేవి వైపు పరీక్షగా చూశాడు అతను.

"అవును. ఆ నాడు నన్ను మరిచిపొమ్మన్నాను. నన్ను నేను అనవసరంగా శిక్షించుకొన్నాను. మరిచిపోలేదు. మిమ్మల్ని మీరు శిక్షించుకొన్నారు. అందుకుగాను ఈ నాడు మీకు పెద్ద శిక్ష విధిస్తున్నాను. మీ కభ్యంతరం లేకపోతే మనిద్దరం ...”

సిగ్గుపడిపోతూ అగిన శ్రీదేవిని చూస్తూంటే, ఆనాటి ఆ రోజులు గుర్తుకొచ్చి అతను మురిసిపోయాడు.

"నా ప్రశ్నకు సమాధానం ఇవ్వటానికి ఇన్ని సంవత్సరాలు పట్టిందా, మేడమ్!”

చాలా ఏళ్ళకు మళ్ళీ నవ్వింది శ్రీదేవి.

* * *

విషయం విని నివ్వెరబోయింది శోభ.

నల్లగా, ముగ్గుబుట్టను నెత్తి పెట్టుకుని, బోటుగా ఉన్న బావగారినీ, తెల్లగా, కాస్త పళ్ళు పైకొచ్చి, పండిపోయిన కాకరకాయలా ఉన్న అక్కనూ మార్చి మార్చి చూచింది.

'ఆ నాడు అతన్ని కాదన్నావు. పిరికిగాని వయ్యావు. ఈనాడు — ఇన్నేళ్ళ తరవాత ఈ ఈడులో ఆయన్ని పెళ్ళిచేసుకోవటంలో నీ అభిప్రాయం ఏమిటి, అక్కా?”

శ్రీదేవి నవ్వింది.

"చెపితే కోపగించుకోవుకదా, శోభా? నిజానికి మేం మనసులో ఆ నాడే పెళ్ళి చేసుకొన్నాం. కాని, ఆ నాడు — మన ఇంటి పరిస్థితులు, బాధ్యతలు నన్ను కట్టి పడేశాయి. మమ్మల్ని విడదీశాయి. ఈ వేళ ఈ పాప మమ్మల్ని కలిపింది. మా ప్రేమను ముడివేసింది. ఈ పాప కోసం, శోభా, మే మిద్దరం ఈ నాడు పెళ్ళిచేసుకొన్నాం. ఎవరో వదిలేసిపోయిన ఈ పాపకు తలిదండ్రు లవుతున్నాం.”

శోభ మనసు — సోడాకాయ తాగుతున్నప్పుడు అందులో గోలీ కాయ అటూ ఇటూ తిరిగినట్లు — వెనక్కీ ముందుకీ పరుగెత్తింది.

"ఇంతకీ నా పిల్లల్ని ...”

"సారీ, శోభా. మీరు గొప్పగా పొగిడే పాశ్చాత్య నాగరికత నిజస్వరూపం నాకు తెలియదు. కాని, పిల్లలు పుట్టేం దాకా ప్రేమించుకోవటం, ఆ తరవాత పిల్లలే ప్రేమకు ప్రతిబంధకాలు కావటం — నేను ఊహించలేని నాగరికత. నీ పిల్లల్ని తీసుకొని, నిన్ను, నీ భర్తను మరింత దూరం చేయలేను.”

సోడాలో గోలీకాయ తిరగటం ఆగింది. సరియైన ప్రదేశంలో ఇరుక్కొంది.

"క్షమించు, అక్కా.” ఆ మాట శోభ సిన్సియర్‌గానే అంది. అక్క గొప్పతనం నిజంగా అర్థమయింది. ఆమె వ్యక్తిత్వాన్ని గౌరవించింది. తన అల్పత్వానికి సిగ్గుపడింది.

"నా పిల్లలే నా కళ్ళు. నా జీవితానికి కాంతికిరణాలు” అంటూ పిల్లలిద్దర్నీ దగ్గరికి తీసుకొంది శోభ! ★